

Inštitut za ekonomska raziskovanja
Institute for Economic Research

ZRC SAZU

UNIVERZA
V LJUBLJANI

FGG

Fakulteta za gradbeništvo
in geodezijo

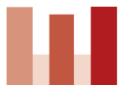
STRATEGIJA REGIONALNEGA RAZVOJA SLOVENIJE

Inštitut za ekonomska raziskovanja

ZRC SAZU - Geografski inštitut Antona Melika

Univerza v Ljubljani - Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo

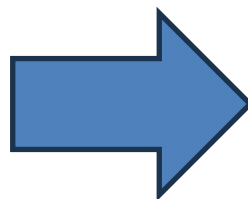
✉ kavasd@ier.si

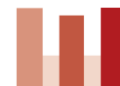
10. 6. 2025

IZZIVI IN REŠITVE

- Regionalne razlike naraščajo
- Regionalna raven: omejene pristojnosti
- Prevlada občin
- Regionalna politika ni prepoznana kot razvojna politika
- Demografske spremembe
- Konkurenčnost regij pada
- Zeleni in digitalni prehod: izzivi
- Strateško usmerjanje: omejeno
- Izvajanje: kompleksno, učinkovitost?
- Financiranje: nestabilno, fokus na KP
- Medsektorska koordinacija (horizontala) je slaba
- Vertikalno sodelovanje je omejeno
- Fleksibilnost: zelo omejena

- Sprememba ZSRR-2
- Strategija regionalnega razvoja (dolgoročno strateško usmerjanje)
- Regionalna politika kot del nacionalne razvojne politike
- Sprememba obstoječe paradigme
- Krepitev regij
- Medsektorsko (horizontalno) sodelovanje
- Vertikalno sodelovanje

STRATEŠKA PIRAMIDA

1. Vizija

Vizija je dolgoročno, želeno stanje v prihodnosti, ki ga želimo doseči.

2. Poslanstvo

Poslanstvo opredeljuje namen delovanja, kaj počnemo in za koga. Poslanstvo je tesno povezano z vizijo, vendar je bolj specifično in se osredotoča na sedanost.

3. Vrednote

Vrednote so vodilna načela, ki oblikujejo kulturo in vedenje. So temeljna prepričanja in načela, ki jih cenimo, in urejajo naša dejanja in odločitve.

4. Cilji

Cilji opredeljujejo stanje, ki ga želimo doseči. Morajo biti specifični, merljivi in ambiciozni, vendar dosegljivi. Morajo biti usklajeni s splošno usmeritvijo in namenom.

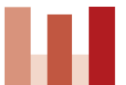
5. Strategija

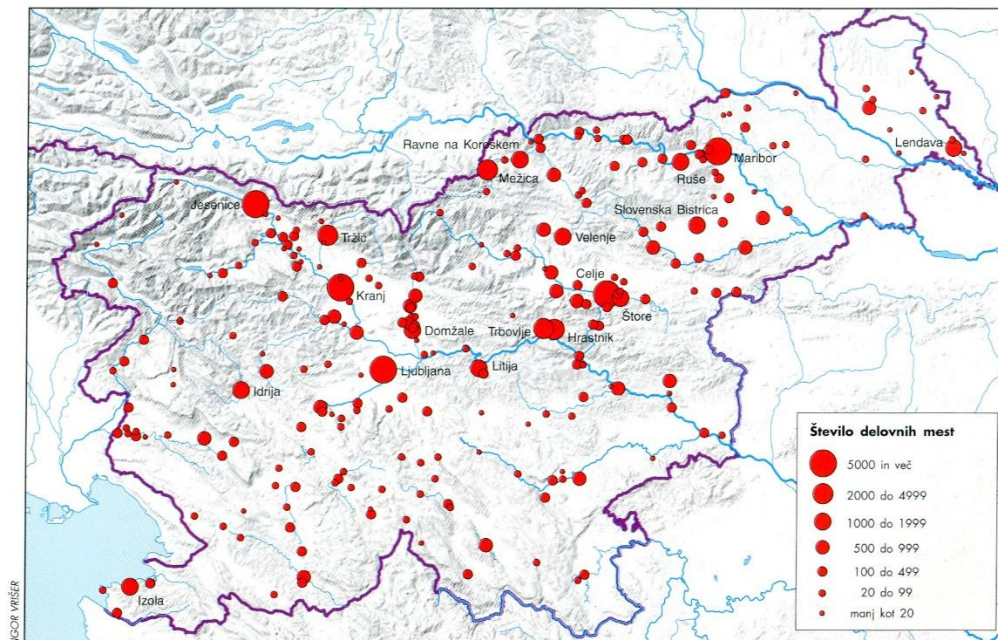
Strategija predstavlja nabor aktivnosti, ki jih izvedemo, da dosežemo zastavljene cilje. Dobra strategija mora biti fleksibilna, saj se mora znati prilagajati spremembam v zunanjem okolju in notranjim dejavnikom.

6. Akcijski načrt

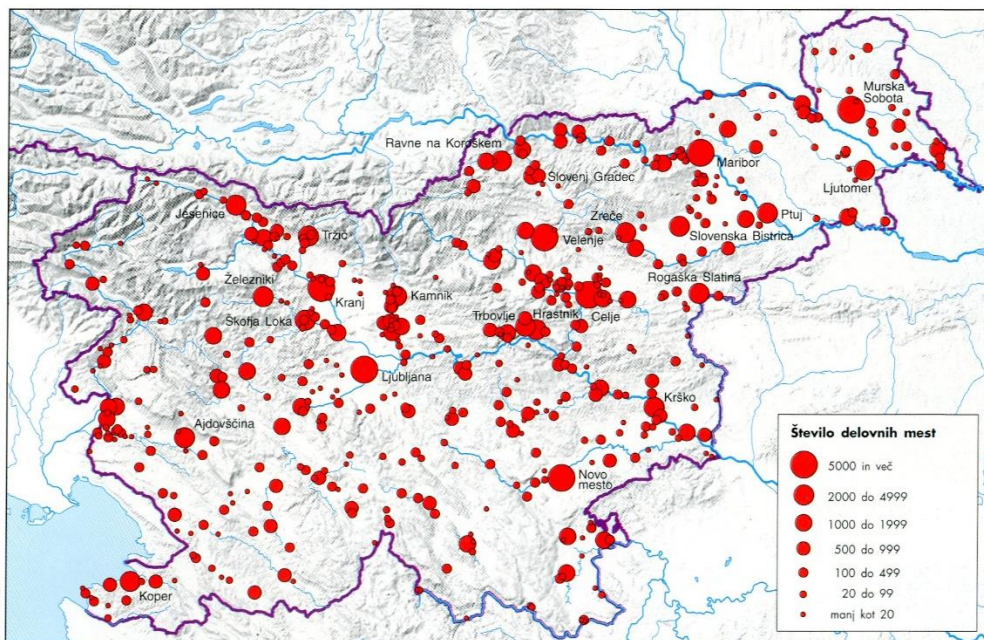
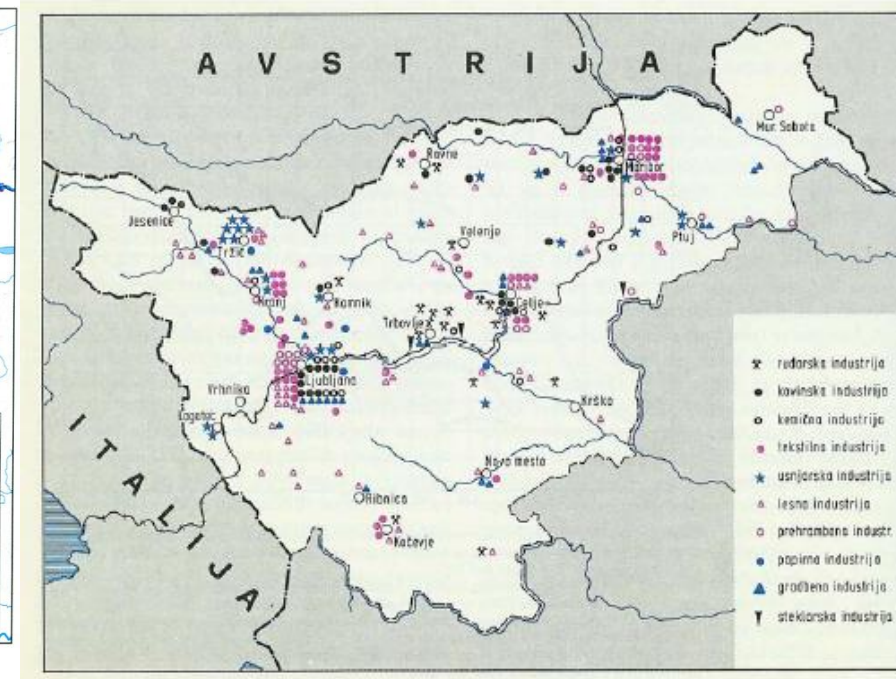
To je niz ukrepov/projektov, ki so potrebni za izvajanje strategije. Akcijski načrt mora biti podroben, vključno s časovnimi okviri, viri, odgovornostmi in meritvami uspešnosti.

A plan is not a strategy. Starting with a plan is a terrible way to make a strategy. Roger Martin, HBR, July 2022.

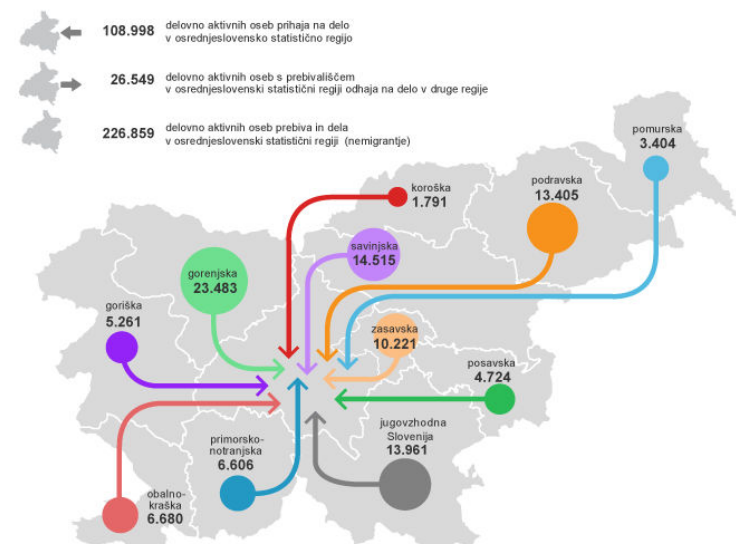

Naselja z delovnimi mesti v industriji leta 1948.

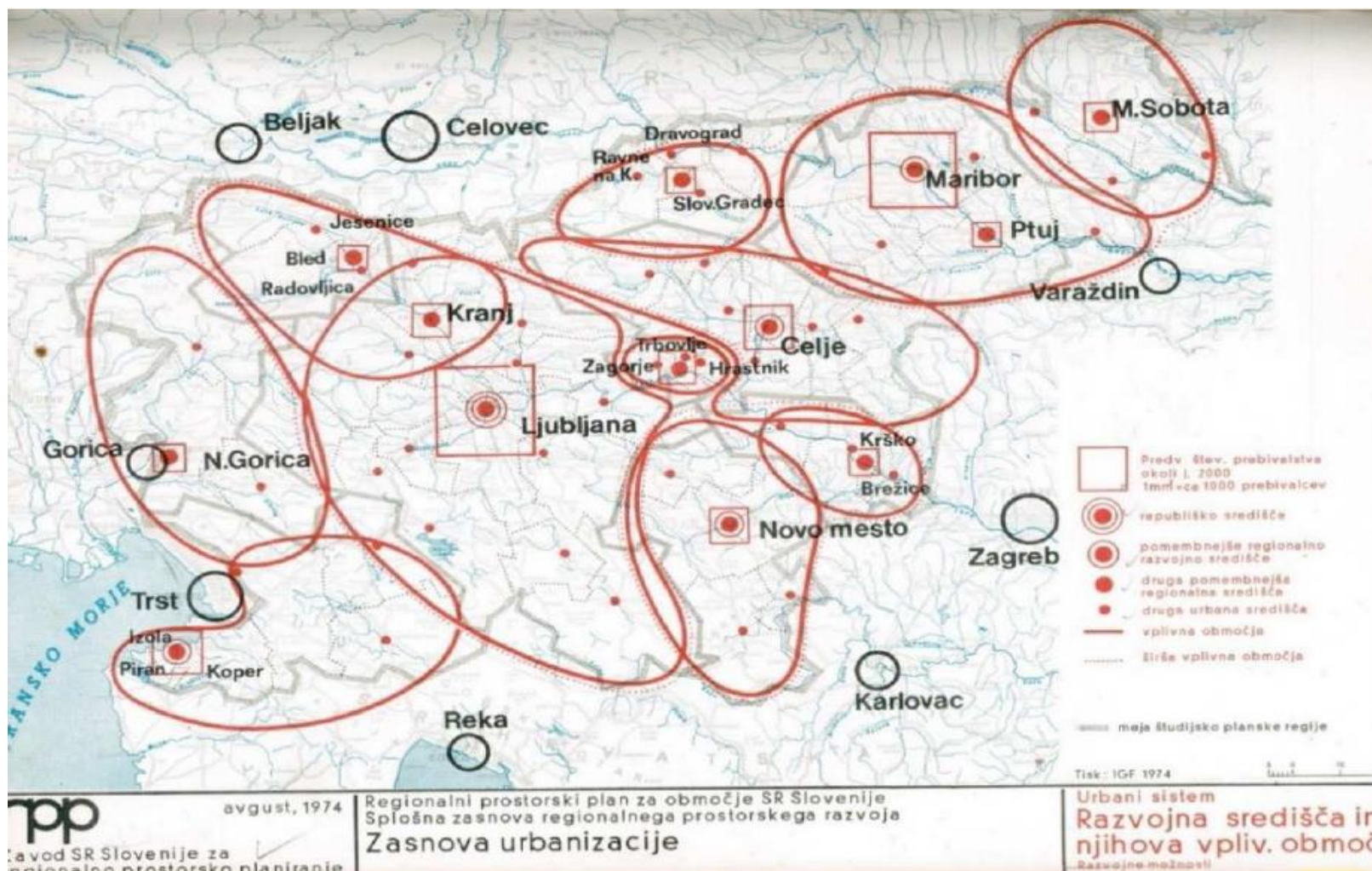
Naselja z delovnimi mesti v industriji leta 1993.

Delovne migracije v osrednjeslovensko statistično regijo, Slovenija, 2024

Vir kartografske podlage: GURS

ZASNOVA URBANIZACIJE – POLICENTRIČNI RAZVOJ

ZGODOVINA (ZAKONODAJA, STRATEGIJE, RAZPRAVE) PO LETU 1990

Spodbujanje regionalnega razvoja:

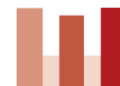
- Zakoni (1990, 1999, 2005, 2011)
- Strategije (SGRS 1994-2000, SGRS 2001-2006, SRRS 2001-2006)
- Državni razvojni program 2001-2006

Lokalna samouprava:

- Zakoni (1993)
- Strategija (2016)

Pokrajine:

- Razprave (2000-2004, 2004-2008, 2008-2011, 2019-2022)

SCENARIJA REGIONALNEGA RAZVOJA SLOVENIJE DO LETA 2050

Scenarij 1: Koncentracija v Osrednjeslovenski regiji s podporo oddaljenih območij (npr. obmejna problemska območja)

Zaradi tržnih sil (ekonomije obsega, kritične mase ljudi, znanja, kapitala in trga) in značilnosti tehnološkega napredka se delovna mesta in gospodarska rast koncentrirata v mestih, predvsem v osrednjeslovenski regiji. Ta še okrepi vlogo glavnega slovenskega središča naprednih storitev in visokih tehnologij, tudi neposredne tuje investicije se koncentrirajo v osrednjeslovenski regiji. Nekaterim preostalim regijam ne uspe najti mesta v »novi ekonomiji«, posledično izginjajo delovna mesta. Posledica je razočaranje nad stanjem, kar krepi nezadovoljstvo.

Scenarij 2: Policentrični razvoj

Krepitev regijskih središč, ki pozitivno vplivajo na bližnja podeželska območja. Negativna demografija kompenzirana s kakovostjo bivanja in fleksibilnostjo dela na daljavo. Na dolgi rok to zmanjša migracijo usposobljene delovne sile. Večja odpornost regij in države, boljša kakovost življenja.

SCENARIJA REGIONALNEGA RAZVOJA SLOVENIJE DO LETA 2050

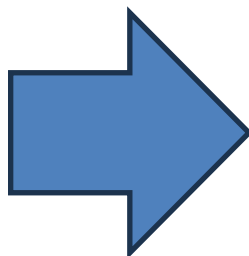
Slovenija izbira med dvema možnostnima:

- Sprejeti prostorsko visoko koncentriran razvojni model in ublažiti negativne vidike razvoja Ljubljane (CTN, Zakon o glavnem mestu) ter blažitev negativnih gibanj in nezadovoljstva v nekaterih razvojnih regijah in oddaljenih območjih.
- Zasledovati bistveno bolj odločno regionalno politiko, ki bi vodila v scenarij policentričnega razvoja. To vključuje spodbujanje razvoj gospodarstva in regij, kar zahteva horizontalno regionalno politiko. To zahteva tudi večjo samostojnost in odgovornost regij, dobro regionalno in medregionalno infrastrukturo ter investicije v izobraževanje ter raziskave, razvoj in inovacije na ravni regijskih središč.
- Oba scenarija ponujata različne poti razvoja – centralizacija omogoča kratkoročno učinkovitost, vendar nosi tveganja za socialno kohezijo in trajnost. Policentrični pristop prinaša dolgoročno stabilnost in bolj enakomerno porazdeljene koristi, a zahteva večjo vlogo države, regionalnih politik in vlaganj v povezljivost in institucije.

IZZIVI IN REŠITVE

- Slovenija je leta 1999 s sprejetjem ZSRR-1 sprejela novo paradigmo politike regionalnega razvoja, vendar pa njena izvedba ostaja precej bolj zahtevna.

- Regionalno politiko jasno umestiti kot enega ključnih stebrov nacionalnih politik za spodbujanje konkurenčnosti in zagotavljanje blaginje prebivalcev;
- Krepi odpornost regij ter jih podpirati pri prilagajanju na okoljske, digitalne in demografske prehode;
- Zagotavljati učinkovito izvajanje regionalne politike z ustreznimi in ciljno usmerjenimi javnimi naložbami, vzpostavljenimi večnivojskimi mehanizmi upravljanja ter okrepljenimi institucionalnimi zmogljivostmi.

